

برنامه درسی کارشناسی ارشد تاریخ گرایش ایران اسلامی

مقدمه و معرفی رشته:

رشته تاریخ گرایش ایران اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه اصفهان از سال ۱۳۷۵ شروع به فعالیت نمود و تاکنون تعداد ۱۰ دوره دانشجوی در این رشته و گرایش در دوره کارشناسی ارشد پذیرفته شده است و شمار زیادی از فارغ‌التحصیلان این رشته در بخشهای مختلف اجرایی، اداری، فرهنگی و آموزشی کشور مشغول به فعالیت هستند.

الف - کاستیهای برنامه موجود:

نظر به اینکه برنامه درسی موجود سالها پیش تدوین شده و متناسب با شرایط و مقتضیات و تغییرات و تحولاتی که در پژوهشها و مطالعات تاریخی و رویکردهای جدید به وجود آمده تغییر نیافته است، اصلاح برنامه ضروری به نظر می رسد مهم‌ترین کاستیهای برنامه موجود عبارت است از:

- ۱- تغییر در ترکیب دروس و افزایش دروس تخصصی و ارائه برخی عناوین و رویکردهای جدید در مطالعات تاریخی ضروری به نظر می رسد.
- ۲- برخی از دروس دارای همپوشانی و تکرار بوده، لذا حدود و مرزهای دروس و پوشش کامل در موضوعات و حوزه‌های مطالعه در تاریخ ایران ضروری به نظر می‌رسد.
- ۳- برخی از درسها دارای سرفصل نیستند. لذا تبیین دقیق سرفصل دروس ضروری می باشد.
- ۴- منابع و مأخذ معرفی شده برای دروس کافی نبوده و باید فهرست منابع و مأخذ دروس کامل گردد.
- ۵- در برنامه درسی موجود تکلیف استاد، دانشجو و چگونگی ارزشیابی دروس تبیین نشده بود.

ب - اهداف برنامه درسی جدید:

- ۱- با توجه به ضرورتها و مقتضیات جدید و همچنین تحولات و رویکردهای جدید در مطالعات و پژوهشهای تاریخی، برنامه جدید درسی پاسخ به ضرورتها و طرح رویکردهای جدید را مد نظر داشته است.
- ۲- دروس و واحدهای تخصصی در ایران اسلامی افزایش یافته و از دروس مشترک یا اصلی کاسته شده است.
- ۳- دروس اختیاری با تنوع و رویکردهای متفاوت جهت انتخاب دانشجو و متناسب با افق و رویکردهای آینده در مطالعات تاریخی تعریف شده است.
- ۴- سرفصل دروس بازنویسی شده و موضوعات و مطالب تازه و روزآمد در سرفصل دروس تبیین شده است.

فعالیت‌های انجام شده:

۱. دروس کارشناسی ارشد تاریخ گرایش ایران اسلامی در سه جدول اصلی، تخصصی و اختیاری تعریف شده است.
۲. دروس اصلی در قالب ۶ درس و ۱۲ واحد و بر پایه دروس مشترک تنظیم گردیده است. درس زبان خارجی (۱) و (۲) ادغام شده و تحت عنوان متون و اسناد تاریخی به زبان انگلیسی در ۲ واحد ارائه شده است. و دروس بررسی جنبش‌های مردمی یکصد سال اخیر ایران و تاریخ تمدن و فرهنگ اسلامی با تغییراتی به جدول دروس اختیاری انتقال داده شده است همچنین درس جدیدی تحت عنوان مکاتب تاریخنگاری در تمدن اسلام و ایران در ۲ واحد اضافه شده است.
۳. جدول دروس تخصصی در ۱۲ واحد تنظیم و اصلاح عنوان و سرفصل دروس انجام شده است.
۴. دروس اختیاری در قالب ۱۲ عنوان درس و تعداد ۲۴ واحد تنظیم گردیده است. دانشجویان از آن جدول ۴ واحد را انتخاب نموده و می‌گذرانند.
۵. تمامی سر فصل‌های دروس باز نویسی شده و موضوعات جدید ارائه شده است.
۶. منابع و مآخذ فارسی و خارجی در پایان هر طرح درس به صورت کامل آمده است.
- ۷- افزون بر ۲۸ واحد درس اصلی، تخصصی و اختیاری، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تاریخ ایران اسلامی معادل ۴ واحد پیش بینی شده است.

جدول دروس اصلی کارشناسی ارشد تاریخ

ردیف	نام درس جدید	واحد
۱	روشهای تحقیق در تاریخ	۲
۲	فلسفه تاریخ	۲
۳	متون تاریخی به زبان عربی	۲
۴	متون و اسناد تاریخی به زبان انگلیسی	۲
۵	مکاتب تاریخ نگاری در تمدن ایران و اسلام	۲

جمع واحد ۱۰ واحد

جدول دروس تخصصی ارشد گرایش تاریخ ایران دوره اسلامی

ردیف	نام درس جدید	واحد
۱	تاریخ ایران از سقوط ساسانی تا آغاز خلافت عباسی	۲
۲	تاریخ تحولات ایران در دوره عباسی	۲
۳	تاریخ تحولات ایران از مغول تا صفویه	۲
۴	تاریخ ایران از صفویان تا ظهور قاجار	۲
۵	تاریخ تحولات عصر قاجار	۲
۶	تاریخ معاصر ایران	۲
۷	پایان نامه	۴
۸	سمینار*	۴

جمع واحد ۱۲ واحد

* سمینار مربوط به دانشجویان آموزش محور است که به جای پایان نامه باید گذرانده شود.

جدول دروس اختیاری کارشناسی ارشد تاریخ

ردیف	نام درس	واحد
۱	تاریخ ایران پیش از اسلام	۲
۲	نهضتها و جنبشها اسلامی در دوره معاصر	۲
۳	اقلیت‌های مسلمان در کشورهای غیرمسلمان	۲
۴	تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه	۲
۵	جنبشهای مردمی یکصد سال اخیر ایران تا انقلاب اسلامی	۲
۶	تاریخ و تاریخ نگاری محلی	۲
۷	فرهنگ و مدنیت ایران باستان در دوره اسلامی	۲
۸	هویت شناسی ایرانی در تاریخ	۲
۹	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲
۱۰	فرهنگ و تمدن اسلام و ایران از دیدگاه مستشرقان	۲
۱۱	تشیع در آثار مستشرقان	۲
۱۲	تاریخ اجتماعی شیعه	۲
۱۳	نقد و بررسی متون و اسناد تاریخی	۲

جمع واحد ۲۶ واحد

* دانشجویان کارشناسی ارشد تاریخ الزاماً، باید شش واحد از جدول دروس اختیاری را بگذرانند.

** پایان نامه کارشناسی ارشد تاریخ معادل ۴ واحد افزون بر ۲۸ واحد دروس جداول اصلی، تخصصی و اختیاری است.

روشهای تحقیق در تاریخ

The research in methods in history

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی	پیشنیاز:-

هدف درس:

روش شناسی تحقیق در مطالعات تاریخی و شناسایی فرایند پژوهش علمی و دانشگاهی در تاریخ

رئوس مطالب:

روش تحقیق در تاریخ، علم تاریخ و فلسفه تاریخ
روش شناسی تحقیق علمی و روش های پژوهشی در تاریخ
طرح تحقیق جایگاه، اهمیت و اجزای آن
انواع تحقیق
روش های تحقیق
مراحل تحقیق
نقد منابع
شیوه مقاله، پایان نامه و گزارش علمی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	

منابع:

- استنفورد، م. (۱۳۸۲). درآمدی بر فلسفه تاریخ، (ترجمه احمد گل محمدی). تهران: نشر نی.
- الو، ا. (۱۳۷۵). چگونه می توان یک پایان نامه تحصیلی نوشت (ترجمه غلام حسین معماریان). تهران: دانشگاه علم و صنعت.

- بین، ر. ک. (۱۳۷۸). طرح تحقیق و روشهای مورد پژوهش (ترجمه هوشنگ نایینی). تهران: موسسه فرهنگی آینده پویان.
- توین بی، آ. (۱۳۷۵). مورخ و تاریخ (ترجمه حسن کامشاد). تهران: انتشارات خوارزمی.
- جهانگرد، ن. (۱۳۷۷). مکتب آنال (شیوه تاریخ و تاریخنگاری ساختاری معاصر). تهران: انتشارات جامی.
- حافظ نیا، م. ر. (۱۳۸۲). مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. تهران: انتشارات سمت.
- زرین کوب، ع. ح. (۱۳۶۲). تاریخ در ترازو. چ ۲. تهران: انتشارات امیر کبیر.
- ساماران، ش. (۱۳۷۵). روش های پژوهشی در تاریخ (ترجمه ابو القاسم بیگناه و مترجمان). چ ۲. مشهد: آستان قدس رضوی.
- ساروخانی، ب. (۱۳۷۵). روش های تحقیق در علوم اجتماعی. چ ۳. ۴ جلد. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- شاله، ف. (۱۳۵۵). شناخت روش علوم یا فلسفه علمی (ترجمه مهدوی). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- فدایی عراقی، غ. ر. (۱۳۷۷). مقدمه ای بر شناخت اسناد آرشیوی. تهران: انتشارات سمت.
- فرانکورد، ی. و دیوید نچماس. (۱۳۸۰). روش های پژوهشی در علوم اجتماعی (ترجمه فاضل لاریجانی و رضا فاضلی)، (با مقدمه باقر ساروخانی). تهران: انتشارات سروش.
- قائم مقامی، ج. (۱۳۵۸). روش تحقیق در تاریخنگاری. تهران: دانشگاه ملی ایران.
- کیتسن کلارک، ج. س. ب. (۱۳۶۱). مقدمه ای بر روش تحقیق در تاریخ (ترجمه اوانس اوانسیان). تهران: نشر اساطیر.
- نوذری، ح. ع. (۱۳۷۹). فلسفه تاریخ، روش شناسی و تاریخنگاری. تهران: طرح نو.
- ملایی توانی، ع. ر. درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ. تهران: نشر نی.
- Bentley, M. (۲۰۰۰). *Modern Historiography an Introduction*, London and Newyork. Routlege.
- Parker, (۱۹۹۹). *Revolutions and History*. Cambridge polity press.

فلسفه تاریخ

The philosophy of history

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و شناخت مهم‌ترین دیدگاهها و مسائل مطرح شده در باب فلسفه تاریخ

رئوس مطالب:

- معنا و مفهوم
- موضوع و هدف
- فلسفه نظری تاریخ و فلسفه تحلیلی تاریخ
- فلسفه ادواری تاریخ، فلسفه خطی تاریخ
- ارتباط فلسفه و تاریخ، طرفداران نظریه جغرافیا
- فلسفه تاریخ و مذهب
- نظریه اصالت اجتماعی تکنیک و فلسفه تاریخ
- نخبگان و فلسفه تاریخ
- دیدگاههای برخی نظریه پردازان از جمله توین بی، ابن خلدون، هگل، مارکس، کالینگوود، رابین جورج
- اندیشه متفکران مسلمان در قرون اخیر.

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- ابن خلدون، ع. (۱۳۳۷). مقدمه ابن خلدون (ترجمه پ. گنابادی). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- ادوارد، پ. (۱۳۷۵). فلسفه تاریخ (ترجمه ب. سالکی). تهران: نشر پژوهشگاه علوم انسانی.

- استنفورد، م. (۱۳۸۲). درآمدی بر فلسفه تاریخ (ترجمه ا. گل محمدی). تهران: نشر نی.
- الیاده، م. (۱۳۶۵). مقدمه بر فلسفه‌ای از تاریخ (ترجمه ب. سرکارانی). تبریز: انتشارات نیما
- حمید، ح. (۱۳۵۲). علم تحولات جامعه. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- رادمنش، ع. (۱۳۷۵). کلیات عقاید ابن خلدون درباره فلسفه، تاریخ و تمدن. تهران: نشر قلم.
- شریعتی، ع. (۱۳۵۱). توحید یک فلسفه تاریخ. بی‌جا.
- کیم‌پلف، ب. (۱۳۷۳). فلسفه تاریخ هگل (ترجمه ع. دست‌غیب). بی‌جا: انتشارات بدیع.
- مهدی، م. (۱۳۵۲). فلسفه تاریخ ابن خلدون (ترجمه م. مسعودی). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- مطهری، م. (۱۳۶۹). فلسفه تاریخ. تهران: انتشارات صدرا.
- والش، و. (۱۳۶۲). مقدمه‌ای بر فلسفه تاریخ (مترجم ض. طباطبائی). تهران: امیرکبیر.
- Ankersmit, F. R. (1989). *Historiography and Post modernism*. univercity press.
- APPLeby, J. Hunt, Lynn, and Jacob. (1994). *Telling the Truth about History*. Norton.

متون تاریخی به زبان عربی
The historic texts to the Arabic language

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اصلی	پیشنیاز:-

هدف درس:

افزایش دانش و مهارت دانشجویان در شناخت و استفاده از متون و اسناد تاریخی به زبان عربی

رئوس مطالب:

در این درس بخش‌هایی از متون ذیل بررسی و تدریس می‌شود و بخش‌هایی نیز به صورت تکلیف دانشجویان و خودخوان مطالعه می‌شود.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- ابن اثیر، ع. (۱۳۸۵ هـ ق). الکامل فی التاریخ. بیروت: نشر دار صادر.
- ابن خلدون، ع. (۱۴۲۵ هـ ق). مقدمه ابن خلدون. بیروت: نشر دارالفکر.
- دینوری، ا. (۱۴۱۳ هـ ق). الامامه و السیاسه. قم: نشر منشورات رضی.
- سیوطی، ع. (۱۳۷۱). تاریخ الخلفاء (گردآورنده قاسم السماعی، محمد العثماني). بیروت: دارالقلم.
- طبری، م. (۱۹۸۳ م). تاریخ الرسل و الملوک. بیروت: نشر موسسه علمی مطبوعات.
- مسعودی، ا. (۱۳۸۵ هـ ق). مروج الذهب و معادن الجواهر. بیروت: نشر دارالاندلس.
- یعقوبی، ا. (۱۳۴۷). تاریخ یعقوبی. بیروت: نشر دارصادر.

متون و اسناد تاریخی به زبان انگلیسی

The historic texts and documents to the English language

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:
نوع واحد: اصلی	پیشنیاز:

هدف درس:

افزایش دانش ومهارت دانشجویان در شناخت و استفاده از متون و اسناد تاریخی به زبان انگلیسی.

رئوس مطالب:

- ترجمه و فهم متون تاریخی به زبان انگلیسی
- آشنایی با متون تاریخ ایران و اسلام به زبان انگلیسی
- آشنایی با اصطلاحات تاریخی در ایران و اسلام
- آشنایی با اصطلاحات جغرافیایی تاریخی ایران و جهان اسلام در منابع و متون انگلیسی
- مطالعه و فهم اسناد تاریخی به زبان انگلیسی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- Vatandoust, Gh.(۱۹۹۹). Reading on the Roman, christian and Islamic civilizations. Tehran: Booteh.
- Lambton, A.n.(۱۹۹۰). Cambridge history of Iran. Cambridge : University of Cambridge .
- Encyclopedia of Iran(Iranical). (۱۹۸۵). London: Routledge .

مکاتب تاریخ نگاری در تمدن اسلام و ایران

The chronologic al shoos in the civilize atian of Iran and Islam

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین :-
نوع واحد : اصلی	پیشنیاز -

هدف درس :

بررسی و شناخت روش‌های تاریخ‌نگاری و شکل‌گیری مکاتب تاریخ‌نگاری در تمدن اسلام و ایران

رئوس مطالب:

- جایگاه علم تاریخ، قانون‌مندی، ارزش و اعتبار علم تاریخ
- تاریخ نگاری پیش از اسلام در ایران، یونان، روم و هند
- زمینه‌ها و عوامل پیدایش و شکل‌گیری تاریخ نگاری در میان ملل اسلامی
- جایگاه علم تاریخ در میان علوم اسلامی
- مکتب‌های گوناگون تاریخ نگاری اسلامی و موسسان آن شامل: مکتب حجاز، عراق «بصره و کوفه» شام، یمن، ایران، اندلس و مصر
- شناخت شیوه‌های اصلی و فرعی تاریخ نگاری اسلامی «مثل حولیات، طبقات، انساب و»
- ادوار نگارش‌های تاریخی در جهان اسلام و ایران و تحول آنها
- نظریه‌های نوین در تاریخ نگاری اسلامی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه و مقاله
×	×	×	×

منابع :

- آئینه‌وند، ص. (۱۳۷۷). علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی. تهران: نشر پژوهشگاه علوم انسانی.

- العزاوی، ع. (۱۹۹۳م). التاريخ والمورخون. بغداد: دارالشورا لثقافیه العامه.
- حضرتی، ح. (۱۳۸۲). دانش تاریخ و تاریخ نگاری اسلامی. قم: نشر بوستان کتاب قم.
- روزنتال، ف. (۱۳۶۶). تاریخ تاریخ نگاری در اسلام (ترجمه ا. آزاد). مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
- سجادی، س و عالمزاده، ه. (۱۳۷۵). تاریخنگاری اسلامی. تهران: نشر سازمان سمت.
- سخاوی، ش. (۱۹۷۸م). الاعلان بالتویخ لمن ذم اهل التاريخ (تحقیق م. الخشب). قاهره: مکتب ابن سینا.
- شاکر، م. (۱۹۷۹م). التاريخ العربی والمورخون. بیروت: دارالکتب.
- شهرستانی، م. (۱۳۶۴). الملل و النحل (تحقیق م. بدران). قاهره: افست. منشورات رضی.

- **Rosenthal, F. (1968). A history of muslim historiography. 2 vol. leiden .**

تاریخ ایران از سقوط ساسانی تا آغاز خلافت عباسی

The History of Iran from the fall of Sassanid dynasty to the dawn of Abbassid dominion

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی تحولات تاریخ ایران و اسلام از سقوط ساسانی تا آغاز خلافت عباسی

رئوس مطالب:

- عوامل انحطاط نظام ساسانی (بحران‌های سیاسی اقتصادی و اجتماعی)
- نقدی بر ماهیت فتوح اسلامی از دیدگاه پیامبر اسلام (ص)
- نخستین فاتحان مسلمان و نخستین مورخان مسلمان
- روند فتوحات اسلامی
- سرنوشت یزدگرد سوم و تأثیر آن بر اداره ایران توسط مسلمانان
- ایران در دوران خلفای راشدین
- حضور قبایل عرب مسلمان در ایران
- آغاز حکومت امویان بر ایران و نقش ایرانیان (دهقانان - موبدان - ارتشیان و توده مردم) در آن حکومت (۶۴ - ۴۰ هـ)
- دوران حاکمیت آل مروان (مروانیان) بر ایران (۱۳۲ - ۶۵ هـ)
- ایران در دوران عبدالملک بن مروان تا حکومت عمر بن عبدالعزیز
- اصلاحات سلیمان بن عبدالملک و ادامه آن در زمان عمر بن عبدالعزیز
- هشام بن عبدالملک توقف اصلاحات و ادامه روش‌های پیشین امویان در ایران
- زمینه‌های سقوط و بر آمدن نهضت‌های ایرانی ضد امویان
- انتقال قدرت از امویان به عباسیان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- بروکلمان، ک. (۱۳۴۶). تاریخ ملل و دول اسلامی (ترجمه ه. جزایری). تهران: نشر بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- دنت. د. ک. (۱۳۵۴). مالیات سرانه و تأثیر آن در گرایش به اسلام (ترجمه م. موحد). تهران: نشر خوارزمی.
- خطیب، ع. م. (۱۳۷۸). ایران در روزگار اموی (ترجمه م. افتخارزاده). تهران: نشر رسالت قلم.
- طبری، م. (۱۳۵۲). الرسل و الملوک (ترجمه ا. پاینده). تهران: نشر بنیاد فرهنگ ایران.
- طقوش، م. س. (۱۳۸۰). دولت امویان (ترجمه ح. جودکی). قم: نشر پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
- نولدکه، ت. (۱۳۵۸). تاریخ ایرانیان و عربها در زمان ساسانیان (ترجمه ع، زریاب). تهران: نشر انجمن آثار ملی.
- Margoliouth, (1905). Mohammad and the Rise of Islam. London.
- **United states Government, (1971). Area Handbook for Iran. Washington.**
- **United states Army, (1963). Area handbook for Iran. Washington.**

تاریخ تحولات ایران در دوره عباسی The History of Iran in the Abbassid

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :- حل تمرین :-
نوع واحد : تخصصی	پیشنیاز : ندارد

هدف درس :

تبیین تحولات سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و نظامی ایران مقارن با خلافت عباسیان

رئوس مطالب:

- بررسی تحولات حکومت‌های محلی همزمان ایرانی (طاهریان، صفاریان، سامانیان، آل بویه، آل زیار، علویان طبرستان)
- روابط حکومت‌های محلی همزمان ایرانی با خلافت عباسیان
- نظام اداری و سیاسی ایران «امور دیوانی، امیران، وزرای ایرانی»
- مناسبات اقتصادی «پول، زمین، خراج، جزیه و تجارت»
- اوضاع اجتماعی، (تغییرات جمعیتی - دهقانان، موالی، اقلیت‌های دینی)
- تحولات فرهنگی
- دین و دولت
- ادبیات

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع :

- ابن اثیر، ع. (۱۳۸۵). الکامل فی التاریخ. بیروت: دار الکتب العربی.
- ابن جوزی، ع. (۱۳۵۷). المنتظم فی التاریخ الملوک والامم. حیدرآباد: مطبعة دائرة المعارف العثمانیه.

- ابن طقطقی، م. (۱۳۶۰). تاریخ فخری (ترجمه م. وحید گلپایگانی). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- برو کلمان، ک. (۱۳۶۱). تاریخ ملل و دول اسلامی (ترجمه ه. جزایری). تهران: انتشارات علم.
- جهشیاری، م. (۱۳۵۷). الوزراء و الكتاب. قاهره: (بی نا).
- حموی، ی. (۱۳۸۰). معجم البلدان (ترجمه علینقی منزوی). تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور.
- دینوری، ا. (۱۳۸۱ هـ ق). اخبار الطوال. بیروت: دار احیاء الکتب العربیه.
- دنت، د. ک. (۱۳۵۸). مالیات سرانه و تاثیر آن در گرایش به اسلام (ترجمه م. ع. موحد). تهران: نشر خوارزمی.
- شهرستانی، م. (۱۳۶۴). الملل و النحل (تحقیق م. بن بدران). قاهره: افست، منشورات رضی.
- طبری، م. (۱۳۵۲). تاریخ الرسل و الملوک (ترجمه ابوالقاسم پاینده). تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- مستوفی، ح. (۱۳۶۲). تاریخ گزیده (ترجمه ابوالقاسم پاینده). تهران: نشر امیر کبیر.

- Arnold, T. W. (1941). The caliphate. Oxford.
- Brown, E. (1955). Literary History of Persia. Cambridge university.
- Mair. W. T. (1924). The Caliphate, Its Rise, Decline and fall. Edinburgh.

تاریخ تحولات ایران از مغول تا صفویه

The History of Evolution in Iran from Mongol to Safavid

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

تحلیل و بررسی تاریخ ایران از هجوم مغول تا تشکیل دولت صفوی

رئوس مطالب:

- هجوم مغول
- پیامدهای سیاسی، فکری و اقتصادی آن
- دوران فترت پس از هجوم اولیه مغول
- تشکیل حکومت ایلخانی و فرایندی که جامعه ایرانی از آغاز تا فروپاشی آن پشت سر نهاد
- حکومت ایلخانی در دوران ایلخانان اولیه مغول
- تشدید کشمکش‌های درونی در حکومت ایلخانی
- ایلخانان مسلمان
- فروپاشی حکومت ایلخانی
- فترت پس از فروپاشی حکومت ایلخانی
- تیمور و هجوم ویرانگر او
- تیموریان
- ترکمانان و بررسی حیات اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و مذهبی ایران در این دوره پرفراز و فرود

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- اقبال، ع. (۱۳۴۷). تاریخ مغول. تهران: نشر امیرکبیر.
- بیانی، ش. (۱۳۶۸). دین و دولت در عهد مغول. تهران: نشر دانشگاهی.
- جوینی، ع. (۱۳۳۷). تاریخ جهان گشای جوینی (مصحح علامه قزوینی). تهران: نشر کلاله خاور.
- جوزجانی، م. س. (۱۳۵۴). طبقات ناصری (تصحیح ع. حبیبی قندهاری). لاهور: انتشارات دانشگاه پنجاب.
- شامی، ن. (۱۹۵۶). ظفرنامه، پراک: نشر شرقیه چکسلواکی.

- طهرانی، ا. (۱۳۵۶). تاریخ دیار بکریه (تصحیح ف. سومر). تهران: نشر طهوری.
- گروسه، ر. (۱۳۵۳). امپراطوری صحرا نوردان (ترجمه ع. میکده). تهران: نشر بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- مستوفی، ح. (۱۳۶۲). تاریخ گزیده (به اهتمام ع. نوایی). تهران: نشر امیرکبیر.
- منز، ب. (۱۳۷۷). برآمدن فرمانروایی تیمور تاریخ ایران و آسیای مرکزی در سده‌های هشتم و نهم هجری (ترجمه م. صفت گل). تهران: نشر رسا.
- مورگان، د. (۱۳۷۱). مغولها (ترجمه ع. مخبر). تهران: نشر مرکز.
- میرجعفری، ح. (۱۳۷۹). تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در عهد تیموریان و ترکمانان. اصفهان: نشر دانشگاه اصفهان.
- همدانی، ر. ف. (۱۳۷۳). جامع‌التواریخ (تصحیح و تحشیه م. روشن و م. موسوی). تهران: نشر البرز.

- Raby, J & Fitzherbert, (1994). The court of the Ilkhans .Oxford: university of Oxford.
- Irwin, R. (1986). The middle east in middle age (The early Mamluk sultanate). London.
- Rubruck, W. Jackson, P and Morgan, D (1990). The mission of william of Rubruck. London.

تاریخ ایران از صفویان تا ظهور قاجار

The History of Iran from Safavid to the Rise of Gajar

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در عصر صفویه افشاریه و زندیه

رئوس مطالب:

- آشنایی با شیوخ صفوی و اقدامات دینی و سیاسی آنان
- چگونگی تشکیل دولت صفوی، تحلیل حوادث ایام شاهان صفوی
- دلایل انقراض سلسله صفوی، آشنایی با چهره‌های علمی، ادبی و هنری دوران صفوی
- هجوم افغانها و پیامدهای آن، حضور نادر در صحنه، تشکیل دولت افشاریه، جنگهای نادرشاه و پایان کاری وی،
- جانشینان نادر
- معرفی طایفه زند، کریم خان زند و اقدامات مهم وی. جانشینان کریم خان و انقراض این سلسله.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- باستانی پاریزی، م. (۱۳۶۷). سیاست و اقتصادی عصر صفوی، تهران: نشر صفی علیشاه.
- پری، ج. (۱۳۶۵). کریم خان زند (تاریخ ایران بین سالهای ۱۷۴۷-۱۷۷۹) (ترجمه ع. ساکی). تهران: نشر نو.
- جعفریان، ر. (۱۳۷۰). دین و سیاست در دوره صفوی. قم: نشر انصاریان.
- سیوری، ر. (۱۳۶۳). ایران عصر صفوی (ترجمه ا. صبا). تهران: کتاب تهران.
- شعبانی، م. ر. (۱۳۷۷). تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی ایران در دوره‌های افشاریه و زندیه. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب.

- طاهری، ا. (۱۳۴۹). تاریخ سیاسی اجتماعی ایران از مرگ تیمور تا مرگ شاه عباس، تهران: ناشر کتابهای جیبی. فرانکلین.
- فلسفی، ن. (۱۳۶۴). تاریخ روابط ایران و اروپا در دوران صفویه. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- فلسفی، ن. زندگانی شاه عباس اول. تهران: ناشر محمدعلی علمی.
- نوائی، ع. و غفاری فرد، ع. (۱۳۸۱). تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوران صفویه، تهران: نشر سازمان مطالعه و تدوین سمت.
- Savory, Roger M. (1987). Studies on the History of Safavid Iran. London.
- Perry, J. (1979). Karim Khan zand, A History of Iran. London: Chicago.

تاریخ تحولات عصر قاجار

History of Evolution in Gajar age

تعداد واحد نظری ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحلیل تحولات ایران در دوره قاجار با تأکید بر مناسبات با دول خارجی

رئوس مطالب:

- ایران در آستانه ظهور آقامحمدخان
- تشکیل دولت قاجار.
- ایران در دوره فتحعلیشاه
- ورود اروپاییان به ایران
- جنگ‌های ایران و روسیه و انعقاد قراردادهای گلستان و ترکمن چای
- جدائی هرات از ایران
- صدارت امیرکبیر
- تحولات در نحوه اداره مملکت در دوران ناصرالدین شاه
- واگذاری امتیازات به دولتهای خارجی
- امتیاز رویتر
- امتیاز تنباکو و پیامدهای آن در آستانه جنبش مشروطیت ایران

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- آدمیت، ف. (۱۳۳۴). امیرکبیر و ایران. تهران: نشر امیرکبیر.
- دولت آبادی، ی. (۱۳۲۷). حیات یحیی. تهران: نشر ابن سینا.
- جهانگیر، م. (۱۳۲۷). تاریخ نو (به اهتمام ع. اقبال). تهران: نشر علمی.

- شمیم، ع. ا. (۱۳۴۲). تاریخ ایران دوره سلطنت قاجار. تهران: انتشارات ابن سینا.
- کاظم‌زاده، ف. (۱۳۷۱). روس و انگلیس در ایران (ترجمه م. امیری). تهران: نشر سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- کسروی، ا. (۱۳۳۰). تاریخ مشروطه ایران. تهران: نشر امیرکبیر.
- محمود، م. (۱۳۴۵). تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس. ۸ ج. تهران: نشر اقبال.
- مستوفی، ع. (۱۳۴۱). شرح زندگانی من. تهران: نشر زوار.
- ملک‌زاده، مهدی. (۱۳۲۸-۱۳۳۵). تاریخ انقلاب مشروطیت ایران. ۷ ج. تهران: انتشارات ابن سینا.
- Amanat, A. (1994). Religion and State in Qajar (1785–1906). Brekeley and Los Angeles.
- Lambton, A. (1987). Persia in Qajar Dynasty. University Press of teuas.

تاریخ معاصر ایران

Contemporary History of Iran

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: تخصصی	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی اوضاع سیاسی اجتماعی ایران پس از نهضت مشروطه و دوره پادشاهی رضاشاه و محمدرضا شاه تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲.

رئوس مطالب:

- ایران در جنگ جهانی اول
- عوامل انعقاد قرارداد ۱۹۱۹م
- کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ ش
- نخست وزیری سیدضیاء طباطبایی
- نخست وزیری قوام السلطنه
- نخست وزیری رضاخان
- تشکیل مجلس مؤسسان
- واگذاری سلطنت ایران به رضاخان
- سیاست شوروی - آمریکا - انگلستان و فرانسه در قبال ایران
- نزدیکی به آلمان و سقوط رضاشاه از سلطنت ایران
- کنفرانس سران دولت‌ها در ایران
- سلطنت محمدرضا شاه،
- ملی شدن صنعت نفت ایران
- کودتای ۲۸ مرداد
- نزدیکی ایران به آمریکا
- کوشش‌های مذهبی سیاسی در مبارزه با استعمار آمریکا در ایران

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- آبتون، ج. (۱۳۵۹). نگرشی بر تاریخ ایران نوین (ترجمه‌ی. آژند). تهران: انتشارات نیلوفر.
- آوری، پ. (۱۳۶۳). تاریخ معاصر ایران (ترجمه ر. مهرآبادی). تهران: انتشارات عطائی.
- آبرونساید، س. ا. (۱۳۶۱). خاطرات و سفر نامه (ترجمه ب. قزوینی). تهران: نشر آینه.
- الهی، ه. (۱۳۷۲). اهمیت استراتژیکی ایران در جنگ جهانی دوم (ستاد انقلاب فرهنگی). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- زرگر، ع. (۱۳۷۲). تاریخ روابط ایران و انگلیس در دوره رضاشاه (ترجمه ک. بیات). تهران: انتشارات پروین و معین.
- فوران، ج. (۱۳۷۸). تاریخ تحولات اجتماعی ایران یا مقاومت شکننده (ترجمه ا. تدین). تهران: نشر رسا.
- لورن، پ. ل. (۱۳۶۳). شیخ خزعل و پادشاهی ایران (ترجمه م. رفیعی مهرآبادی). تهران: انتشارات فلسفه.
- لوسوتر، ا. (۱۲۹۹). زمینه چینی‌های انگلیس برای کودتای (ترجمه و. شادان). تهران: انتشارات اساطیر.
- مکی، ح. (۱۳۶۱). تاریخ بیست ساله. عجم. تهران: نشر ناشر.
- مهدوی، ه. (۱۳۵۷). سیاست خارجی ایران در دوران پهلوی. تهران: انتشارات البرز.
- هالیدی، ف. (۱۳۵۸). دیکتاتوری و توسعه سرمایه‌داری در ایران (ترجمه ف. نیک آیین). تهران: انتشارات امیرکبیر.

- Abrahamian, E. (1982). Iran between two Revolutions. Princeton: N. y.Princeton university press.
- Ball George, W. (1982). The Past Has Another Pattern. Memoirs New York: W.W. Norton.

سمینار/ پایان نامه

تعداد واحد نظری: ۴	تعداد واحد عملی: - حل تمرین: -
نوع واحد: سمینار - پایان نامه	پیشنیاز:

تاریخ ایران پیش از اسلام History of Iran before Islam

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تحلیل کلی سیر تحولات تاریخ ایران پیش از اسلام از مهاجرت آریائی‌ها تا سقوط ساسانیان

رئوس مطالب:

- مهاجرت آریاییها به ایران
- تشکیل نخستین حکومت آریایی در ایران
- هخامنشیان «پدیداری و پایداری ایشان در تاریخ ایران»
- ایران و یونان بررسی سیر روابط و تعامل و تقابل بین ایران و یونان.
- اسکندر و جانشینان او در ایران
- چگونگی تشکیل امپراتوری اشکانی
- اوضاع سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی ایران دوره اشکانی
- آرمان‌های نهضت ساسانی و تشکیل حکومت تئوکراتیک ساسانیان در تاریخ ایران
- سازمان دینی و نظام اجتماعی ساسانی
- ساسانیان و تکامل فرایند فرهنگی و مدنی ایران باستان
- عوامل سقوط امپراتوری ساسانی و پایان تاریخ ایران پیش از اسلام

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- آلتهایم، ف. (۱۳۷۸). تاریخ اقتصاد دولت ساسانی (ترجمه ه. صادقی). تهران: نشر آموزش انقلاب اسلامی.
- اومستد، آ. ت. (۱۳۵۴). تاریخ شاهنشاهی هخامنشی (ترجمه م. مقدم). تهران: نشر امیرکبیر.

- ابن الندیم، م. (۱۳۴۲). الفهرست (ترجمه ر. تجدد). تهران: نشر ابن سینا.
- بریان، پ. (۱۳۸۱). تاریخ امپراتوری هخامنشی (ترجمه ناهید فروغان). (دو جلد). تهران: نشره قطره.
- پیگولوسکایا، ن. (۱۳۶۵). شهرهای ایران در روزگار پارتیان و ساسانیان (ترجمه ر. عنایت). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- خورنی، م. (۱۳۵۶). تاریخ ارامنه (متن ارمنی) ایروان: نشر ارمنستان.
- کریستن سن، آ. (۱۳۵۱). ایران در زمان ساسانیان (ترجمه ر. یاسمی). تهران: نشر ابن سینا.
- گیرشمن، ر. (۱۳۶۷). ایران از آغاز تا اسلام (ترجمه محمد معین). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- نیبرگ، س. (۱۳۵۹). دین‌های ایران باستان (ترجمه سیف الدین نجم آبادی). تهران: مرکز مطالعه فرهنگها.
- Agathangelos. (1967). History of Armenians. Translation by (Thomson). University press.
- Cameron, G. (1948). The persepolis treasury tablets. Chicago.
- Moory, P. R.S. (1975). Iranian troops at Dave Huyuk in early the century 5. London: Oxford.

نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی در دوره معاصر

The Islamic movements and crusades in the contemporary period

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	حل تمرین:-
	پیشنیاز:-

هدف درس :

بررسی و تبیین تفکر و اندیشه اصلاحی در میان ملل و دول اسلامی و نهضت‌های اسلامی در اسلام معاصر.

رئوس مطالب:

- اندیشه اصلاحی در نهضت‌های انبیاء، قرآن، نهج‌البلاغه، و نهضت امام حسین (ع)
- بررسی و تبیین اندیشه مصلحان اجتماعی در تاریخ میانه اسلامی، (اخوان‌الصفاء، فارابی، ابوعلی مسکویه، امام غزالی، خواجه نصیرالدین طوسی و ابن خلدون و...)
- جریان‌های فکری و اصلاحی در مصر (سید جمال‌الدین، محمد عبده، رشید رضا، سید قطب، حسن‌البناء و...)
- جنبش‌های فکری و اصلاحی در شمال آفریقا (تونس، الجزایر، مراکش، سودان)
- جنبش‌های فکری و اصلاحی در دولت عثمانی
- بررسی و شناخت جریان اصلاح طلبی در شبه قاره هند (ابوالعلاء، سید احمدخان، حزب مسلم لیگ، اقبال لاهوری و...)
- علل و ریشه‌های ظهور نوزایی اسلامی در قرن بیستم
- جنبش‌های اسلامی و اصلاحی در کشورهای عربی خاورمیانه، عراق، لبنان، سوریه، عربستان، بحرین
- جنبش‌های اسلامی در کشورهای جنوب شرقی آسیا
- تاثیر انقلاب اسلامی بر جنبش‌های اسلامی در جهان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه و مقاله
×	×	×	×

منابع :

- الغنوشی، ر. (۱۳۷۲). حرکت امام خمینی و تجدید حیات اسلام (ترجمه هـ. خسرو شاهی). تهران: انتشارات اطلاعات
 - حکیمی، م. (۱۳۶۲). بیدارگران اقلیم قبله. قم: دفتر تبلیغات اسلامی
 - صدیقی، ح. (۱۳۴۵). مسائل نهضت‌های اسلامی (ترجمه هـ. خسرو شاهی). تهران: انتشارات اطلاعات
 - طباطبایی، م. (بی تا). نقش سید جمال‌الدین اسدآبادی در بیداری مشرق زمین. قم: دفتر تبلیغات اسلامی
 - عزیز، ا. (۱۳۶۷). تاریخ تفکر اسلامی در هند (ترجمه ن، لطفی و م یاحقی). تهران: انتشارات کیهان
 - عنایت، ح. (۱۳۶۳). سیری در اندیشه سیاسی غرب. تهران: انتشارات امیر کبیر.
 - کوپل، ژ. (۱۳۷۵). پیامبر و فرعون (جنبش‌های اسلامی در مصر) (ترجمه ح. احمدی). تهران: انتشارات کیهان.
 - کواکبی، ع. (۱۳۶۴). طبایع الاستبداد (به کوشش ص. سجادی). تهران: نشر تاریخ ایران
 - مجتهدی، ک. (۱۳۶۳). سید جمال‌الدین اسدآبادی و تفکر جدید. تهران: نشر تاریخ ایران
 - موثقی، ا. (۱۳۷۴). جنبش‌های اسلامی معاصر. تهران: انتشارات سمت.
 - ویلهلم، د. (۱۳۷۶). جهاد در راه خدا (بررسی روند خیزش‌های اسلامی معاصر) (ترجمه ج. کرمانی و س. کرمانی). اصفهان: دانشگاه اصفهان.
- Enayat, H. (1982). Modern Islamic Political thought. London Macmillan.

اقلیت‌های مسلمان در کشورهای غیر اسلامی

The muslim minoritys in the no Islamic countries

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :-
نوع واحد: اختیاری	حل تمرین :-
	پیشنیاز :-

هدف درس :

بررسی اوضاع و احوال اجتماعی و فرهنگی اقلیت‌های مسلمان

رئوس مطالب:

- پراکنش جغرافیایی و انسانی اقلیت‌های مسلمان در کشورهای غیر اسلامی (انگلستان، ایالات متحده آمریکا، آلمان، ایتالیا، فرانسه، اسپانیا، کشورهای اروپای شرقی، چین و روسیه و...)
- اقلیت‌های مسلمان و فرق اسلامی
- اوضاع فرهنگی، (نهادهای تبلیغی، نشریات، کتاب، روزنامه و مجلات مسلمان)
- سازمانها، نهادها و تشکیلات سیاسی اجتماعی اقلیت‌های مسلمان
- نهادهای اجتماعی و نظام آموزشی در جوامع یاد شده
- وضعیت و جایگاه اقتصاد در این جوامع
- مناسبات این جوامع با دولت‌های متبوع

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه و مقاله
×	×	×	×

منابع:

- اسعدی، م. (۱۳۶۶). جهان اسلام (دو جلد). تهران: نشر مرکز دانشگاهی.
- هولت و لمبتون. (۱۳۷۷). تاریخ اسلام پژوهی دانشگاه کمبریج (ترجمه ا. آرام). تهران: امیرکبیر.
- وزیر، ف. (۱۳۸۳). اسلام و مسلمانان در انگلستان. قم: نشر بوستان کتاب قم.
- Nilsen, Ch. (1998). Muslim Frontier, chaos, clash or Dialogue I.B.tautis publisher
- The Encyclopedia of Islamic culture and civilization (Edited loy shahid Ashraf)..(۱۹۹۸). Newyork: Rout ledge.

تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه
The emperial of Turkey and Ottoman

تعداد واحد نظری ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تحلیل تاریخ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی امپراتوری عثمانی و ترکیه

رئوس مطالب:

- تاریخ آسیای صغیر قبل از تأسیس دولت عثمانی
- تشکیل دولت عثمانی
- فتوحات عثمانی در مناطق مختلف جهان
- فرمانروایان و امپراتوران عثمانی
- دولت عثمانی در اوج قدرت
- عثمانی‌ها و صفویان
- نظام حکومت عثمانی
- ضعف و انحطاط دولت عثمانی
- اصلاح گری و تجدد طلبی در عثمانی
- دولت اتحاد و ترقی و انحلال دولت عثمانی
- علل و عوامل سقوط عثمانی
- دولت‌های بازمانده از امپراتوری عثمانی
- آتاتورک و ترکیه جدید

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- آندرسون، پ. (۱۳۵۸). دارالاسلام امپراتور عثمانی (ترجمه آ. ظریبان). تهران: نشر پویش.
- اوزون، چ و حقی، ا. (۱۳۶۸). تاریخ عثمانی. ۵ ج. (ترجمه ا. نوبخت). تهران: نشر کیهان.
- بریج، آ. (۱۳۶۷). سلیمان باشکوه (ترجمه م. آریا). مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
- پورگشتال، ه. (۱۳۶۷). تاریخ امپراتوری عثمانی (ترجمه م. علی آبادی). تهران: نشر زرین.

- جی شاول، ا. (۱۳۷۰). تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید (ترجمه م. رمضان زاده). ج۲. مشهد: آستان قدس رضوی.
- رابینسون، ر. (۱۳۵۶). جمهوری اول ترکیه (ترجمه ا. امینی). تبریز: نشر کتابفروشی تهران.
- راس، ل. ک. (۱۳۷۳). قرون عثمانی (ترجمه پ. ستاری). تهران: نشر کهکشان.
- ریاحی، م. (۱۳۶۲). زبان و ادب فارسی در قلمرو عثمانی. تهران: نشر پاژنگ.
- رئیس نیا، ر. (۱۳۷۴). ایران و عثمانی در آستانه قرن بیستم. ج۳. تهران: نشر ستوده.
- گزیده اسناد سیاسی ایران و عثمانی (۷۵-۱۳۶۹). ج۷. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
- لاموش، س. (۱۳۱۶). تاریخ ترکیه. تهران: نشر کمیسیون معارف.
- لوئیس، ب. (۱۳۵۰). استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی (ترجمه م. بهار). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- وسینیچ، و. (۱۳۴۶). تاریخ امپراتوری عثمانی (ترجمه س. آذری). تبریز: کتابفروشی تهران.
- - یاغی، ا. (۱۳۷۹). دولت عثمانی از اقتدار تا انحلال (ترجمه ر. جعفریان). قم: نشر پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
- Creasy, E.(1973). History of Ottoman Turks. Newyork.
- Shaw, s.(1977). History of the Ottoman and Modern Turkey. London.
- Miller, w.(1927), The Ottoman Empire. London.

جنبشهای مردمی یکصد سال اخیر ایران تا انقلاب اسلامی

The movements in Iran from early two years to Islamic revolution

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی و تجزیه و تحلیل جنبشهای مردمی تاریخ ایران در سده بیستم میلادی

رئوس مطالب:

- جنبش تنباکو
- انقلاب مشروطیت
- قیام شیخ محمد خیابانی
- قیام میرزا کوچک خان جنگلی
- جهت گیری مبارزات مردمی از خرداد ۴۲ تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران در بهمن ۱۳۵۷
- مبارزات مردم در ملی شدن نفت و حرکت های انقلابی کسانی همچون نواب صفوی و نیز قابل طرح در این درس می باشد.

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- آبراهامیان، پ. (۱۳۷۷). ایران بین دو انقلاب (ترجمه ا. گل محمدی). تهران: نشر نی.
- آذری، ع. (۱۳۵۴). قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز. تهران: نشر صفیعلیشاه.
- آذری، ع. (۱۳۵۲). قیام کلنل محمدتقی خان پسیان در خراسان. تهران: نشر صفیعلیشاه.
- آقابرگ طهرانی، م. (۱۳۶۲). شرح زندگانی میرزای شیرازی (ترجمه ح. تیموری). تهران: نشر میقات.
- الگار، ح. (۱۳۶۰). انقلاب اسلامی ایران (ترجمه م. اسعدی و ح. چیدری). تهران: نشر قلم.

- بهار، م. (۱۳۵۷). تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران. تهران: نشر امیرکبیر.
 - خیری، ا. (۱۳۳۹). قیام آذربایجان و ستارخان. تبریز: کتابفروشی تهران.
 - رئیس‌نیا، ر. (۱۳۴۷). زمینه اقتصادی و اجتماعی انقلاب مشروطیت ایران. تبریز: نشر ابن سینا.
 - صاحبی، م. (۱۳۷۵). سیدجمال‌الدین اسدآبادی. تهران: انتشارات فکر روز.
 - طبری، ا. (۱۳۴۸). برخی بررسیها درباره‌ی جنبش ایران. بی‌جا: بی‌نا.
 - فخرائی، ا. (۱۳۵۷). سردار جنگل میرزا کوچک خان. تهران: انتشارات جاویدان.
 - فوران، ج. (۱۳۷۸). تاریخ تحولات اجتماعی ایران (ترجمه ا. تدین). تهران: نشر رسا.
 - کسروی، ا. (۱۳۳۰). تاریخ مشروط ایران. تهران: نشر امیرکبیر.
 - مدنی، ج. (۱۳۶۱). تاریخ سیاسی معاصر ایران. قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.
 - مطهری، م. (۱۳۶۲). نهضت‌های اسلامی در صد سال اخیر. قم: نشر جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.
 - ناظم‌الاسلام کرمانی، م. (۱۳۴۶). تاریخ بیداری ایرانیان (کوشش سیرجانی). تهران: نشر بنیاد فرهنگ ایران.
 - نجفی، م. (۱۳۷۳). تحریم تنباکو (مؤلف همکار ر. جعفریان). تهران: نشر امیرکبیر.
- Watt, W. M. (1976). The significance of the Theory of Jihad (Edited Germany).

تاریخ و تاریخ نگاری محلی

Local history and chroniligy

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تبیین سبکهای سنتی تاریخ نگاری محلی در جهان و ایران

رئوس مطالب:

- تعریف تاریخ نگاری محلی و جایگاه آن در میان سبکهای مختلف تاریخ نگاری
- تاریخ و تاریخ نگاری محلی در دوره باستان
- سنت قدیم تاریخ نگاری محلی و خطط در جهان اسلام
- تاریخ و تاریخ نگاری محلی در ایران از اسلام تا حمله مغول
- تاریخ نگاری محلی از مغول تا صفویه
- تاریخ نگاری محلی از صفویه تا معاصر
- سنت مدرن تاریخ نگاری محلی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- استفون، م. (۱۳۸۱). درآمدی بر تاریخ پژوهشی. (ترجمه م صادقی). تهران: دانشگاه امام صادق و سمت.
- Munslow, A. (2000). The Companion the Historical Studing Routledge. London.
- Rosental, f. (1968) A history of muslim historiography vols 2 nd. Leiden .

فرهنگ و مدنیت ایران باستان در دوره اسلامی

The culture and civilization in ancient Iran in Islamic age

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی زمینه‌های تداوم و تحول فرهنگ و تمدن ایران باستان در دوره اسلامی

رئوس مطالب:

- بنیادهای فرهنگ و تمدن ایرانی پیش از اسلام
- فرایند تکامل فرهنگ و تمدن ایران پیش از اسلام
- ساسانیان حلقه پیوند ایران اسلامی و پیش از اسلام
- تأثیر اسلام و مسلمانان بر روند فرهنگ و تمدن ایرانی
- زمینه‌های انتقال فرهنگ ایران پیش از اسلام به دوران اسلامی
- کارکرد دبیران، دهقانان و خاندانهای کهن ایرانی در تداوم فرهنگی و مدنی ایران دوران اسلامی
- ترجمه متون پهلوی ساسانی به زبان عربی و تداوم فرهنگ باستانی در دوره اسلامی
- پایگاههای علمی و فرهنگی ایران باستان در دوران اسلامی
- اندرز نامه نویسی پیش از اسلام و دوران اسلامی
- پیوند فرهنگ و اندیشه‌های سیاسی و اجتماعی دوران اسلامی یا پیش از اسلام

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- العاکوب، ع. (۱۳۷۴). تأثیر پند پارسی بر ادب عرب، پژوهشی در ادبیات تطبیقی (ترجمه ع. شریفی خجسته). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- بیرونی، ا. (۱۳۲۱). (ترجمه آثارالباقیه، به اضافه ترجمه ساقطاطی و اکبر دانا سرشت). تهران: نشر خیام.
- دینوری، ا. (۱۴۰۶هـ.ق). عیون الاخبار (شرح و ضبطه و علق ی. طویعی). ج ۲. بیروت: دارالکتب العلمیه.
- حقوقی، ع. (۱۳۵۴). سهم ایران در سیاست کشورداری. تهران: بی تا.
- صفا، ذ. ا. (۱۳۷۵). دورنمایی از فرهنگ ایران و اثر جهانی آن. تهران: نشر هیرمند.

- فرای، ر. ن. (۱۳۶۳). عصر زرین فرهنگ ایران (ترجمه م. رجب نیا). چاپ دوم. تهران. انتشارات سروش.
- محمدی ملایری، م. (۱۳۷۵). تاریخ فرهنگ ایرانیان در دوران انتقال از عصر ساسانی به عصر اسلامی. ج ۲. تهران: نشر توس.
- محمدی ملایری، م. (۱۳۷۴). فرهنگ ایران پیش از اسلام و آثار آن در تمدن و ادبیات عربی. چاپ سوم. تهران: نشر توس.

هویت شناسی ایرانی در تاریخ The Iranian identification in history

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:-

هدف درس:

بررسی فرایند شکل‌گیری موجودیت ایران و هویت ایرانی و فراز و فرودهای آن در دوران اسلامی

رئوس مطالب:

- هویت و عناصر تشکیل دهنده آن
- مؤلفه‌های اساسی هویت ایرانی
- فرایند شکل‌گیری موجودیت و هویت ایرانی
- هویت ایرانی پیش از اسلام
- هویت و موجودیت ایرانی در دوران اسلامی و نظام امتی
- موجودیت ایرانی در سده سوم و چهارم هجری
- هویت و موجودیت ایرانی در دوران امیران و سلاطین ترک نژاد
- هجوم مغول و زمینه‌های بازسازی هویت ایرانی
- هویت ایرانی و تشیع
- هویت ایرانی و تحولات جهان پس از صفویه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×		×	×

منابع:

- اسلامی ندوشن، م. ع. (۱۳۷۳). سرو سایه فکن (در باره فردوسی و شاهنامه). تهران: نشر یزدان.
- حائری، ع. (۱۳۶۸). ایران و جهان اسلام (پژوهش‌های تاریخی پیرامون چهره‌ها اندیشه‌ها و جنبش‌ها). مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
- رجایی، ف. (۱۳۷۳). معرکه جهان بینی‌ها در خرد ورزی سیاسی و هویت ما ایرانیان. تهران: نشر احیاء کتاب.

- رجایی، ف. (بی تا) مشکل هویت ما ایرانیان امروز (ایفای نقش در عصر یک تمدن و چند فرهنگ). تهران: نشر نی.
- رواسانی، ش. (بی تا). زمینه‌های اجتماعی هویت ملی. تهران: نشر مرکز بازشناسی اسلام در ایران.
- زیبا کلام، ص. (۱۳۷۹). ما چگونه ما شدیم. تهران: نشر روزنه.
- شریعتی، ع. (۱۳۶۱). بازشناسی هویت ایرانی اسلامی. تهران: بی‌نا.
- طباطبائی، ج. (۱۳۸۴). دیباچه‌ای بر نظریه انحطاط ایران. تهران: نشر نگاه معاصر.
- فرای، ر. ن. (۱۳۶۳). عصر زرین فرهنگ ایران (ترجمه م. رجب‌نیا). چاپ دهم. تهران: سروش.
- فردوسی، ا. (۱۳۷۵). شاهنامه فردوسی (کوشش پ. اتابکی). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- فرهوشی، ب. (۱۳۷۱). ایران‌ویج. تهران: نشر دانشگاه تهران.
- لمبتون، آ. (۱۳۷۲). تداوم و تحول در تاریخ میانه ایران (ترجمه ی. آژند). تهران: نشر نی.
- مطهری، م. (۱۳۶۲). خدمات متقابل ایران و اسلام. قم: نشر صدرا.

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

The history of civilization and Islamic culture

تعداد واحد نظری : ۲	تعداد واحد عملی :-
نوع واحد : اختیاری	حل تمرین :-
	پیشنیاز :-

هدف درس :

بررسی و تبیین عناصر تمدن ساز و فرهنگ آموزنده علمی اسلامی

رئوس مطالب:

- کلیات مفهوم تمدن و فرهنگ
- جایگاه اسلام در ساخت فرهنگ و تمدن
- جایگاه علم ودانش در اسلام علل پیشرفت مسلمانان در علوم در قرون میانه.
- نخستین پایگاههای علم و فرهنگ در تمدن اسلامی (حجاز، کوفه، بصره، دمشق، بغداد، قاهره، فاس، اندلس،)
- مراکز آموزشی در تمدن اسلامی (مساجد جامع، دارالعلم، مدارس، دانشگاهها و...) بررسی نقش ایرانیان در فرهنگ و تمدن اسلامی
- انتقال علوم و نهضت ترجمه
- طبقه بندی علوم
- ابداعات و اختراعات علمی مسلمانان در میان مسلمانان (کلام، جغرافیا، نجوم، ریاضیات، فیزیک، شیمی، طب، داروشناسی، فلسفه، تاریخ، اندیشه سیاسی، و بررسی نقش ایرانیان در رشد و گسترش علوم)
- هنر و معماری اسلامی
- علل ایستایی و توسعه نیافتگی مسلمانان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه و مقاله
×	×	×	×

منابع :

- آدام، م. (۱۳۶۴). تمدن اسلامی در قرن چهارم (ترجمه ع، قراگوزلو). تهران: امیر کبیر.
- ابن ندیم، م. (۱۳۶۶). الفهرست (تحقیق و ترجمه م. تجدد). تهران: امیر کبیر

- اندلسی، ص. (۱۳۷۶ش). التعریف طبقات الامم (تصحیح و تحقیق غ. ر. جمشید نژاد). تهران: دفتر نشر میراث مکتوب و انتشارات هجرت.
- حکیمی، م. (۱۳۷۱). دانش مسلمین. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
- حلبی، ع. (۱۳۷۱ش). تاریخ تمدن اسلام. تهران: انتشارات اساطیر
- شهرزوری، ش. م. (۱۳۶۵). نزهه الارواح و روضه الافراح (تاریخ الحکماء) (ترجمه م. تبریزی). (کوشش م. دانش پژوه و م. مولایی). تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- غنیمه، ع. (۱۳۷۲ش). تاریخ دانشگاه‌های بزرگ اسلامی (ترجمه ن. کسایی). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- قفطی، ع. (۱۳۷۱ش). تاریخ الحکماء (کوشش ب. دارایی). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- نصر، س. ح. (۱۳۵۹ش). علم و تمدن در اسلام (ترجمه ا. آرام). تهران: انتشارات خوارزمی. میه لی، آ. (۱۳۷۱).
- علوم اسلامی و نقش آن در تحول علمی جهان (ترجمه م. شجاع رضوی و ا. علوی). مشهد: آستان قدس رضوی.

-The Encyclopaedia of Islam.(۱۹۹۸). Newyork: Rout ledge.

فرهنگ و تمدن اسلام و ایران از دیدگاه مستشرقان

The culture and civilization in Islam and Iran with a view to orientalists

تعداد واحد نظری: ۲ واحد	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی دیدگاه‌های مستشرقان درباره فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی

رئوس مطالب:

- تعریف فرهنگ و تمدن اسلامی
- تعریف فرهنگ و تمدن ایرانی
- زمینه‌های شکل‌گیری و گسترش جغرافیایی و مدنی اسلام
- تعریف واژه شرق‌شناسی
- پیشینه شرق‌شناسی، انگیزه‌های شرق‌شناسی
- دیدگاه‌های مستشرقان نسبت به اسلام و مسلمانان از جنگ‌های صلیبی تا قرن هجدهم میلادی
- مقایسه دیدگاه‌های مورخان شرقی و غربی درباره تمدن اسلامی
- منابعی که اسلام‌شناسان به آن استناد می‌کنند (قرآن، تاریخ، سیره، حدیث)
- آثار تمدن اسلامی در ایران، مصر، اندلس و تأثیر بر اندیشه مستشرقان اروپائی
- دیدگاه‌های جدید شرق‌شناسان درباره تمدن اسلامی از قرن هجدهم به بعد
- تأثیر و تعامل تمدن اسلامی در غرب از دیدگاه مستشرقان

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- آرنولد، ت. و. (۱۳۵۸). تاریخ گسترش اسلام (ترجمه ابوالفضل عزتی). تهران: نشر دانشگاه تهران.
- بدوی، ع. (۱۳۶۴). فرهنگ کامل خاور شناسان (ترجمه ش. خاکرند). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- بروکلیمان، ک. (۱۳۶۴). تاریخ ملل و دول اسلامی (ترجمه ه. جزایری). تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- بدی، ع. (۱۳۶۴). فرهنگ کامل خاور شناسان (ترجمه ش. خاکرند). تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- توین بی، آ. (۱۳۶۲). تاریخ تمدن تحلیلی از تاریخ جهان از آغاز تا عصر حاضر (ترجمه آژند). تهران.

- زیدان، ج. (۱۳۴۶). تاریخ تمدن اسلام. تهران: انتشارات امیر کبیر.
- لاییدوس، ا. م. (۱۳۷۶). تاریخ جوامع اسلامی (ترجمه محسن مدیر شانه چی). مشهد: بنیاد پژوهشهای استان قدس.
- لوبون، ک. (۱۳۴۷). تمدن اسلام و عرب (ترجمه حضاره العرب). تهران: انتشارات کتابفروشی اسلامی.
- وات، و. م. (۱۳۵۹). اسلام در اروپا (مترجم یعقوب آژند). تهران: انتشارات مولی.
- آثار مستشرقان بزرگ همچون: ولهاوزن، گلدزیهر، ادوارد سعید، هانری کوبی، توماس کارلایل و....
- Albery. A. (1969). The koron in terpeted. London: Oxford Press.
- Daniel, N. (1962). The making on the image. Edinburugh.

تشیع در آثار مستشرقان Shiits in works of orientalists

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

تحلیل و بررسی دیدگاههای مستشرقان در مورد تاریخ تشیع

رئوس مطالب:

- ادوار تاریخی استشراق در مورد تاریخ اسلام و تشیع
- نقد و بررسی آراء مستشرقان در مورد پیدایش تشیع
- نقد و بررسی دیدگاههای مستشرقان در مورد تاریخ امام علی(ع) و ائمه معصومین(ع)
- نقد و بررسی آراء مستشرقان در مورد تاریخ مهدویت
- بررسی دیدگاههای مستشرقان راجع به قیامها و فرقه‌های شیعی
- بررسی تطبیقی آراء مستشرقان راجع به تشیع و تسنن

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- دسوقی، (۱۳۷۶). سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق شناسی (ترجمه م. افتخارزاده). تهران: نشر هزاران.
- سعید، ا. (۱۳۷۲). شرق شناسی، (ترجمه ع. گرامی). تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- طباطبایی، ح. (۱۳۷۵). نقد آثار خاور شناسان. تهران: نشر چاپخش.
- مادلونگ، و. (۱۳۷۷). جانشینی حضرت محمد. (ترجمه ا. فای و دیگران). مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
- بدوی، ع. (۱۳۷۵). فرهنگ کامل خاورشناسان (ترجمه ش، خاکرند). قم: نشر دفتر تبلیغات اسلامی.

- Arjomand, A. (1988). Authority and culture in shiism. Newyork university of Newyork press.

تاریخ اجتماعی شیعه

Social history of shiit

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی:- حل تمرین:-
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز:

هدف درس:

بررسی تحلیلی جنبه‌های گوناگون حیات اجتماعی شیعیان از آغاز تاکنون

رئوس مطالب:

- تعریف، اهمیت و جایگاه تاریخ اجتماعی و جامعه‌شناسی تاریخی
- بررسی و جایگاه اجتماعی ولایت، وکالت، سفارت (نیابت)، نقابت، مرجعیت و روحانیت در تشیع.
- نقش شیعیان در حیات اقتصادی ملل اسلامی (تجارت، صنعت، صدقات، خمس، وجوهات، نذورات و...)
- آداب، شعائر و آیین‌ها، (سوگواری، جشن‌ها، تعزیه و شبیه خوانی و...)
- بازتاب باورهای اجتماعی شیعه در هنر، نمادها، زیارتگاهها و...
- جنبش‌های فکری و اجتماعی مانند حروفیه و نقطویه و...
- شیوه‌های ارتباطی و تعامل شیعه با دیگر گروه‌های مذهبی.
- نفوذ اجتماعی خاندان‌های بزرگ شیعی در سرزمین‌های اسلامی.
- نقش سادات در ایران و سایر سرزمین‌های اسلامی
- جایگاه فرق شیعه در حیات اجتماعی ملت‌های اسلامی در عصر حاضر

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه و مقاله
×	×	×	×

منابع:

- اصفهانی الاغانی، ا. (۱۳۷۸هـ.ق). (تحقیق م. ابراهیم). بیروت: دارالفکر - دارمکتبه الحیاه.
- امینی، ع. (۱۳۸۸هـ.ق). الغدیر. بیروت: دارالکتب العلمیه.

- الفید، م. (۱۳۳۹). الفصول المختاره من العیون و المحاسن (ترجمه جمال الدین محمد بن آقا حسین محقق خوانساری). تهران: ناشر مهر آیین.
- شیبی، م. (۱۳۷۴). تشیع و تصوف (ترجمه ع. ذکاوتی قراگزلو). تهران: امیرکبیر.
- صدوق، م. (۱۳۹۵). الخصال (تصحیح ع. غفاری). نشر صدوق.
- طوسی، م. (۱۴۱۷). کتاب الغیبه (تحقیق ع. طهرانی). قم: المعارف الاسلامیه.
- عامل، خ. (۱۳۷۵). بزرگداشتها در اسلام (ترجمه م. سپهری). قم: دفتر تبلیغات اسلامی.
- قزوینی، ع. (۱۳۵۸). بعض مثالب النواصب فی نقض بعض فضائح الروافض (تصحیح ج. ارموی). تهران.
- قمی، ح. تاریخ قم (ترجمه ح. قمی) (تصحیح ج. طهرانی). تهران: نشر طوس.
- متز، آ. (۱۳۶۴). تمدن اسلامی در قرن چهارم (ترجمه ع. ذکاوتی قراگزلو). تهران: نشر امیرکبیر.
- مظاهری، ع. ا. (۱۳۷۸). زندگی مسلمانان در قرون وسطی (ترجمه مرتضی راوندی). تهران: ندای معاصر.
- The Encyclopaedia of Islam. (۱۹۹۸). Newyork: Rout ledge.

نقد و بررسی متون و اسناد تاریخی

To criticism and study of historic texts and documents

تعداد واحد نظری: ۲	تعداد واحد عملی: -
نوع واحد: اختیاری	پیشنیاز: -

هدف درس:

بررسی و تحقیق درباره متن‌های مهم تاریخی و شناخت اسناد

رئوس مطالب:

- انتخاب حدود ده متن تاریخی و آشنائی با زندگانی مؤلف و محتوای کتاب
- نحوه کار در ارتباط با پیدا کردن معنی لغات دشوار، اصطلاحات دیوانی، اداری، آیات قرآنی
- آشنائی با انواع اسناد تاریخی
- نحوه تحقیق در مورد اسناد
- یادگیری ماده تاریخ و علم سیاق و کار روی چند سند تاریخی از ادوار مختلف
- آشنایی با تقسیم بندی اسناد از نظر محتوا، ترکیبات اسناد، آداب نگارش، تنظیم و صدور اسناد.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
×	×	×	×

منابع:

- استرآبادی، م. (۱۳۴۱). جهانگشای نادری (ترجمه ع، انوار). تهران: انجمن آثار ملی.
- بلعمی، ا. (۱۳۴۱). تاریخ بلعمی. تهران: انتشارات وزارت فرهنگ.
- بی‌نا، (۱۳۴۱). تاریخ سیستان (ترجمه ملک‌الشعراى بهار). تهران: انتشارات خاور.
- ترکمان، ا. (۱۳۷۷). تاریخ عالم آرای عباسی (مترجم م. ا. رضوانی). تهران: ناشر دنیای کتاب.
- جوینی، ع. (۱۳۷۰). تاریخ جهانگشای (مصحح م. عبدالوهاب قزوینی). ج ۳. تهران: نشر ارغوان.

- خواندمیر، غ. (۱۳۲۴). حبیب‌السیب (گردآورنده عبدالحسین نوایی). تهران: ناشر مجله یادگار.
- راوندی، م. (۱۳۶۴). راحه الصدور و آیه و السرور در تاریخ آل سلجوق (ترجمه م، اقبال). چاپ دوم. تهران: نشر امیرکبیر.
- شامی، ن. (۱۹۳۷-۱۹۵۶). ظفرنامه. ج ۲. پراک: شرقیه چکسلواکی.
- فدایی عراقی، غ. (۱۳۷۷). مقدمه‌ای بر شناخت اسناد آرشیوی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتاب.
- قائم مقامی، ج. (۱۳۵۰). مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی. تهران: انجمن آثار ملی.
- منہاج سراج جوزجانی، ع. (۱۹۵۴). طبقات ناصری (تصحیح ع، حبیبی قندهاری). لاهور: انتشارات دانشگاه پنجاب.
- میرخواند، م. (۱۳۷۳). روضه‌الصفاء. تهران: انتشارات علمی.
- همدانی، ر. (۱۳۷۳). جامع‌التواریخ (تصحیح م. روشن و م. موسوی). ج ۴. تهران: انتشارات البرز.
- وصاف‌الحضره، ف. (۱۲۶۹ق). وصاف‌الحضره. بمبئی: نشر محمد مهدی اصفهانی.